

producerer i Erhvervsøjemed, ikke producerer for enten umiddelbart eller middelbart at tjene derved, ikke lader sit Skrift trykke for at udbrede det i Nationen, men kun mangfoldiggør det for en begrænset Kreds, hvorved Hensigten jo netop maa være, at det ikke skal udbredes. Hvad berettiger til at paalægge ham en Afleveringspligt til et Bibliotek, der skal gøre Litteraturen tilgængelig for Offentligheden? Jeg ser heller ikke, at de Grunde, som ere anførte i Bemærkningerne til Forsvar for denne Afleveringspligt, paa nogen Maade ere tilstrækkelige. En Hovedgrund er den, at der dog med Hensyn til Skrifter af et vist mindre Omfang i Henhold til Presse-loven paahviler en Afleveringspligt til Politiet. Denne har jo imidlertid en ganske anden Karakter; selv om den efter sit Bogstav opfattes som omfattende ogsaa disse Tryksager, er den jo begrundet i rene Politihensyn. Egentlig burde den efter hele Presselovens Sammenhæng være indskrænket til det, som *offentliggøres* ved Trykken, men det er dog naturligt, at man af Politihensyn udstrækker den til alt, hvad der trykkes, idet man paa den Maade drager en videre Grænse for det, man ad politimæssig Vej lader undersøge. Juridisk eller retlig set er det mig umuligt at forsone mig med Bestemmelsen. Hidtil har den heller ikke været bragt til Udførelse, saaledes som det er oplyst i den Betænkning, der er afgiven af Universitetsbibliotekaren, og som findes trykt i Universitetets Aarbog. Uagtet der ikke er gjort nogen udtrykkelig Undtagelse i den gældende Anordning af 1832, er denne dog praktisk ikke kommet til Udførelse med Hensyn til slige, ganske fortrolige og private Sager. Jeg tror imidlertid tillige at maatte erkende, at faktisk har Afleveringspligten i dette Tilfælde ikke meget at sige, thi i det aldeles overvejende Antal Tilfælde blive disse Tryksager frivillig afgivne til Bibliotekerne. Det har altsaa i Virkeligheden ikke været Forfatternes Mening at holde dem saa strengt borte fra Offentligheden, at Tilgængeligheden gennem Bibliotekerne udelukkes. Og hvad der af saadanne Tryksager ikke afleveres af Forfatteren, bliver afleveret ved hans Død af Arvingerne, Skifteretten eller Boet, uden at et Menneske gør Indsigelse derimod. Jeg antager ogsaa, at den Masse af Ting, som Politiet efter Presseloven kommer i Besiddelse af, bagefter bliver afleveret til Bibliotekerne — thi Politiet anlægger sandsynligvis ikke Samlinger deraf — saaledes at disse dog faktisk komme i Besiddelse

deraf. Det viser sig ogsaa — efter mit Kendskab til Sagen — at der kun har været et eneste Tilfælde, hvor Spørgsmaalet, om det var en Pligt eller ikke Pligt, er blevet sat paa Spidsen. En Bog, skreven af den afdøde bekendte Historiker A. D. Jørgensen udelukkende for hans Familie, var ved en Fejltagelse bleven afgiven til Bibliotekerne, men den blev givet tilbage, ganske vist — som Ministeriet bemærker i Anmærkningen — uden at man derved fra Ministeriets Side vilde præjudicere Retsspørgsmaalet. Faktisk tror jeg derfor ikke, at Bestemmelsen har noget at sige, og jeg maa indrømme, at Lovforslaget afværger den værste Konsekvens af den ved at paalægge Bibliotekarerne at gemme det modtagne hen, saaledes at Biblioteket kun bliver et Arkiv derfor, og saaledes at det ikke bliver Genstand for Udlaan i en Tid, som Forfatteren bestemmer, dog ikke ud over 100 Aar; det bliver altsaa først frit tilgængeligt efter 100 Aars Forløb. Dette er i Virkeligheden at afværge alle de slemme Følger af Regelen, thi efter 100 Aars Forløb kan enhver som helst efter den gældende Ret offentliggøre saadanne private Skrifter, intet Menneske kan da hindre ham deri, hvor han end maatte have fundet dem, selv om det er rent private Ting, skrevne Breve osv., thi efter vor gældende Eftertrykslov er der ingen, som kan paatale det; det er her alene Diskretionshensyn, der gøre sig gældende. Selv om der er nogen, som kunde have Interesse i endnu at tage sig af de for 100 Aar siden afdøde Personer, ville de ikke være retlig kompetente til at gøre det eller til at anlægge nogen Sag i Anledning af Offentliggørelsen. Jeg erkender altsaa, at, naar det først er efter 100 Aars Forløb, at saadanne Ting blive tilgængelige for Offentligheden gennem Bibliotekerne, er Brodden tagen af Bestemmelsen, den Brod, for hvilken jeg ikke kan finde nogen juridisk Begrundelse. Jeg lader det derfor staa hen, om man vil anse den retlige Betragtning som saa afgørende, at man lige over for faktiske Forhold vil mene at burde ændre Bestemmelsen, som den nu foreligger.

Jeg savner en Bestemmelse — man har vel anset den for overflødig, men jeg er dog ikke ganske klar over det — om Blanketter, Skemaer og deslige Ting, som ikke indeholde nogen Tanke, men som først komme til at indeholde en saadan derved at de udfyldes med noget paaskrevet. Hvor vidt skulle ogsaa de afleveres? Det kan blive genant for Forretningsmænd, hvis en